

TADEUSZ MALINOWSKI

O NIEKTÓRYCH WYRAŻENIACH W POLSKIM PIŚMIENNICTWIE ARCHEOLOGICZNYM

Abstrakt: Autor wskazuje na coraz częściej pojawiające się w polskich opracowaniach archeologicznych określenia (a także ich znaczenia) zaczerpnięte przede wszystkim z języka angielskiego, ale i niemieckiego. Ograniczają one stosowanie niektórych wyrażen od bardzo dawna występujących w polskiej terminologii archeologicznej.

Słowa kluczowe: obce terminy w polskich opracowaniach archeologicznych, artefakt – artifact, depozyt – deposit, ceramika naczyniowa – Gefässkeramik – vessel type ceramics.

Abstract: The author indicates terms (and their meaning), borrowed chiefly from English, but also from German, occurring with increasing frequency in archaeological studies published in Polish. They place limitations on the use of some phrases, which have been present for a very long time in Polish archaeological terminology.

Keywords: foreign terms in Polish archaeological studies, artefakt – artifact, depozyt – deposit, ceramika naczyniowa – Gefässkeramik – vessel type ceramics.

Język, będący systemem znaków dźwiękowych, składających się ze słownictwa i gramatyki (A. Markowski red., 1999, s. 310), podlega różnym zmianom lub – delikatniej mówiąc – modyfikacjom. Przyczyny tego są bardzo zróżnicowane, a między nimi można dostrzec również zarówno zupełnie świeże zapożyczenia językowe – gdyż owe wcześniejsze złożyły się na poważne słowniki (np. J. Tokarski red., 1978) – jak i błędne używanie niektórych słów, które zadomawiają się nie tylko w mowie potocznej, ale i w piśmie (np. W. Pisarek 1978; J. Bralczyk 2001). Sprawom tym od kilkunastu lat wiele miejsca poświęca się co tydzień w felietonach zamieszczanych w czasopiśmie „Angora” (np. M. Malinowski 2013a; 2013b i inne).

Z tymi krótko podanymi sytuacjami spotykamy się również w polskim piśmiennictwie archeologicznym. Jak sądzę, pod bardzo rozległym wpływem języka angielskiego na nasze życie codzienne i zawodowe, w tym nawet na produkcję filmową operującą niekiedy terminologią, która nie była używana w czasie prezentowanym przez akcję filmu (A. Berestowski 2013), w polskich opracowaniach naukowych poświęconych archeologii zaczęło bardzo często pojawiać się słowo „artefakt” w miejsce używanego wcześniej „przedmiot” lub „zabytek”. Choć też ów „artifact/artifact” w słowniku angielsko-polskim jest tłumaczony jako „wytwór ręki ludzkiej” (K. Bulas, F.J. Whitfield 1961, s. 38 i 39), to przecież w polskim słowniku wyrazów obcych (J. Tokarski red., 1978, s. 49) jego znaczenie odnosi się do struktur powstałych w trakcie procesów biologicznych. Wyrazu tego nie spotkałem w dawniejszych publikacjach, w tym tak znanych

archeologów jak prof. J. Kostrzewski, prof. K. Jażdżewski czy prof. W. Hensel. Natomiast w polsko-angielskim i angielsko-polskim słowniku dla archeologów (R. Schild, S. Milisauskas, J. Kruk 2013, s. 301) „artifact” tłumaczy się przede wszystkim jako „zabytek”, w nawiasie dodając jednak „artefakt”. Podobnie przedstawia się owa kwestia w tłumaczeniu z języka polskiego na angielski.

Analogicznie prezentuje się sprawa z określeniem „depozyt”, „deponować” itp., które w języku polskim wskazuje na „przechowywanie” czegoś, co będzie do odbioru (W. Doroszewski red., 1978, s. 108; J. Tokarski red., 1978, s. 145; A. Markowski red., 1999, s. 137), natomiast po angielsku „deposit” ma dużo szersze znaczenie: m.in. „składać”, „osadzać” (warstwę, metal), „deponować”, „osad”, „warstwa”, „złożyć” itd. (K. Bulas, F.J. Whitfield 1961, s. 254; por. także R. Schild, S. Milisauskas, J. Kruk 2013, s. 393). Tymczasem w polskiej literaturze archeologicznej jako depozyty – słusznie, gdyż w dużej części są one ukryciem czegoś, co miało być podjęte (np. L. Czerniak 2008, s. 195 i 199; J. Ostoję-Zagórski 2008, s. 225; J. Dąbrowski 2005, s. 85–87; tenże 2009, s. 210, 212, 213, 224 i 225) – określa się tzw. skarby.

Niezrozumieniem sensu określenia „depozyt”, „deponować” jest natomiast spotykane w polskiej literaturze archeologicznej ostatnich lat mówienie o deponowaniu mięczaków („Acta” 2012, s. 254 i nn.)¹, a na powierzchni (w znaczeniu: wyrzucaniu) śmieci (np. „Archeologiczne” 2005, s. 105), w tym także ceramiki („Folia” 2005, s. 312–319). Zupełnie niezrozumiałe, przy tym o makabrycznym wydźwięku, jest stwierdzenie o deponowaniu rozmaitych przedmiotów w grobach (np. „Folia” 2005, s. 327, 329, 331 i 333; B. Gruszka red., 2008, s. 164 i 166; L. Domańska red., 2011, np. s. 30), nie mówiąc już o deponowaniu samych grobów (B. Gruszka red., 2008, s. 168) oraz przepalonych szczątków ludzkich („Sprawozdania” 2010, s. 439–489).

Wskazując na powyższe (tylko lekko zarysowane) sprawy odnoszące się do domniemyanych lub rzeczywistych wpływów języka angielskiego na terminologię (i jej rozumienie) w polskiej literaturze archeologicznej ostatnich lat, pragnę poruszyć jeszcze jedną kwestię, która ma jakieś inne źródła niż poprzednie. Zacznę od tego, że również w ostatnich latach w polskim piśmiennictwie archeologicznym dokonuje się wręcz rewolucyjna zmiana. Otóż zamiast dawnych, szeroko rozpowszechnionych określeń, jak „naczynia gliniane”, „naczynia ceramiczne” (zupełnie wyjątkowo, bo jest to „masło maślane” – „gliniane naczynia ceramiczne”: „Archeologia” 2002, s. 237), czy po prostu – oczywiście, w pewnym uproszczeniu – „ceramika” (choćby w tytułach książek, np. M. Stasiak 1994; R. Wołągiewicz 1993 i wielu innych, nie zapominając o tysiącach artykułów zamieszczanych w rozmaitych wydawnictwach), coraz częściej czytamy „ceramika naczyniowa”. Oczywiście z gliny wyrabiano w pradziejach i późniejszych okresach badanych przez archeologów nie tylko naczynia, lecz i wiele innych przedmiotów. Nie sięgając do wszystkich, bo jest ich bardzo dużo, czy zamiast „kafle gliniane”, czy „kafle ceramiczne” powinno się mówić i pisać „ceramika kafłowa”? Poza tym: „ceramika przeszlikowa”, „ceramika paciorkowa”, „ceramika figurkowa” i tak dalej, i tak dalej? To przecież nie jest logiczne. Wprawdzie w języku nie wszystko musi być ściśle logiczne i zgadzamy się na istnienie wyjątków (J. Bralczyk 2001, s. 70), to jednak odstępianie od logicznych i zadomowionych w polskiej literaturze archeologicznej określeń, wymienionych na początku tego akapitu, uważam zdecydowanie za błąd. Bo jest to tak, jakby zamiast „człowiek młody”, „młodzieniec” – mówić „człowiek młodzieżowy”, a zamiast „mrowisko” – „kopiec mrówczy” (W. Pisarek 1978, s. 16 i 45).

Owa nowa terminologia odnosi się do wszystkich okresów pradziejów i czasów późniejszych, kiedy były wytwarzane naczynia gliniane (naczynia ceramiczne, ceramika), oraz jest stosowana w najróżniejszych rejonach Polski. Natrafiamy na nią w opracowaniach dotyczących neolitu (np. „Materiały” 2004, s. 75 i 79; „Folia” 2005, s. 153, 156, 157, 175, 176, 178 i 311; „Sprawozdania” 2006, s. 72; „Poznańskie” 2011, s. 42). Ponieważ odnoszą się one po części do kultury ceramiki wstę-

¹ Pragnę oznajmić, że z pełną świadomością w niniejszym tekście nie posługuję się nazwiskami autorów, do których publikacji sięgałem przykładowo, omawiając krytycznie poruszane sprawy.

gowej i kultury ceramiki sznurowej, należałoby – w konsekwencji – zmienić nazwy tych kultur na „kultura ceramiki naczyniowej wstęgowej” oraz „kultura ceramiki naczyniowej sznurowej”. Przecież owe wstęgi i odciski sznura występują na „ceramicie naczyniowej”, a nie na jakiejś innej!

W jednym z opracowań odnoszących się do wczesnej epoki brązu jest bardziej pogłębione spojrzenie na ówczesną wytwórczość ceramiczną (por. L. Domańska red., 2011, s. 35–104, tabl. XXXIX–CCXXIII). Oprócz „ceramiki naczyniowej”, czyli naczyń glinianych, natrafiamy na „ceramikę nienaczyniową” (m.in. przeszliki, łyżki, polepa) oraz „ceramikę specjalną” (m.in. tygielki odlewnicze i domniemane naczynia solowerskie), przy czym to ostatnie znalezisko powinno – moim zdaniem – bezsprzecznie trafić do pierwszej z wydzielonych kategorii ceramiki, tj. do „ceramiki naczyniowej”. Można zresztą powiedzieć, że spłatało ono autorom opracowania psikusa: raz jest zaliczane do „ceramiki specjalnej”, raz do „ceramiki naczyniowej” (L. Domańska red., 2011, s. 104–105, ryc. 2.53 i tabl. CXLIV, nr 2738).

„Ceramika naczyniowa” widnieje w tytule opracowania poświęconego kulturze łużyckiej („Materiały” 2004, s. 123) oraz odnoszącego się do badań stanowiska wczesnośredniowiecznego (B. Gruszka red., 2008, s. 341). Inna sprawa, że w tymże tomie, w bezpośrednim sąsiedztwie, znalazł się artykuł dotyczący również wczesnego średniowiecza, lecz mający w tytule określenie „naczynia ceramiczne” (B. Gruszka red., 2008, s. 351). Mogę dodać, że niekiedy ten sam autor raz, wcześniej, zaopatrywał swój artykuł w tytuł zawierający określenie „ceramika naczyniowa” („Kwartalnik” 1986, s. 199), raz, później, w tym samym czasopiśmie, zawierający po prostu tylko słowo „ceramika” („Kwartalnik” 1991, s. 467).

Kończąc krytyczne uwagi odnoszące się do „ceramiki naczyniowej” pragnę jeszcze wskazać na to, co wiedzą wszyscy archeologowie, że oprócz naczyń glinianych (naczyni ceramicznych, ceramiki) w trakcie badań wykopaliskowych lub odkryć przypadkowych natrafia się na całe lub tylko w części zachowane naczynia brązowe, żelazne, szklane, a nawet – chociaż bardzo rzadko – drewniane. Czy wobec tego, podążając konsekwentnie za „ceramiką naczyniową” (a chociażby również „nienaczyniową” i „specjalną”), mamy się spotykać z „brązem naczyniowym”, „żelazem naczyniowym”, „szkłem naczyniowym”, czy „drewnem naczyniowym”? Chyba tak, a jaskółką w tym zakresie jest „szkło naczyniowe”, na jakie natrafiłem w jednej publikacji („Łódzkie” 2004–2005, s. 197).

Niniejszą wypowiedź zacząłem od dwóch przykładów domniemanych lub rzeczywistych wpływów języka angielskiego na terminologię stosowaną ostatnio w polskich publikacjach archeologicznych. Nazwom angielskim i niemieckim poświęcę obecnie nieco uwagi w kontekście „ceramiki naczyniowej”. Otóż tak się jakoś składa, że występujące w polskim tytule publikacji owo określenie, w tytule streszczenia angielskiego, to po prostu „pottery” („Materiały” 2004, s. 132), natomiast w podpisach pod rycinami i streszczeniach innych artykułów, których autorzy używają w tekście terminu „ceramika naczyniowa”, można napotkać także „pottery”, „vessels” czy „vessel ceramic”. Jeśli przyjmiemy za słownikiem (K. Bulas, F.J. Whitfield 1961, s. 730 i 993), że „pottery” oznacza ceramikę, wyroby garncarskie, zaś „vessel” – naczynie, to wskazane ich zastosowania nie odpowiadają (wątpliwej) logice użytego polskiego terminu. Dzieje się tak również w przypadku jednego opracowania oddzielającego – jak to podawałem – „ceramikę naczyniową” od „ceramiki nienaczyniowej” i „ceramiki specjalnej”, gdzie występuje (L. Domańska red., 2011, s. 205 i 208) „vessel pottery” oraz „non-vessel pottery”, przy braku odpowiednika owej trzeciej grupy ceramicznej. Podobną sytuację zauważyłem w odniesieniu do tłumaczenia na język niemiecki polskiego artykułu z krytycznie omawianym określeniem. Tytuł owego streszczenia zawiera bowiem po prostu termin „die Tonggefäße” (B. Gruszka red., 2008, s. 349).

Z określeniem „Gefässkeramik” spotykamy się jednak w tytułach i tekstach niemieckich książek już od lat dwudziestych minionego stulecia (L. Hussong 1928) po czasy najnowsze (np. C. Tappert 2006), również wydawanych w Szwajcarii (np. C. Keller 1999). Oczywiście, występuje ono także w obrębie rozmaitych artykułów zamieszczonych w czasopismach, aczkolwiek

– przeglądając niektóre – nie natrafiłem na nie (np. „Archäologie 1” 2008–2012; „Archäologie 2” 2011–2012; „Jahresschrift” 2005–2009; „Praehistorische” 2007–2012). Natknąłem się na nie natomiast w innym („Archäologisches” 2012, s. 174, 214 i 227) oraz w jednej pracy zbiorowej (J. Kneisel, H.J. Behnke, F. Schopper red., 2013, s. 121–134). W tym ostatnim przypadku autorzy zresztą zazwyczaj operowali terminem „Keramik”.

W niemieckojęzycznych streszczeniach artykułów publikowanych w przeglądanych przeze mnie czasopismach czeskich i słowackich („Archeologické” 2009–2013; „Památky” 2009–2012; „Slovenská” 2009–2012) z reguły nie natrafiłem na określenie „Gefäßkeramik” – wyjątkiem jest jedno („Slovenská” 2010, s. 280), lecz autorem artykułu, do którego się odnosi, jest polski archeolog.

Jak wynika z tego bardzo pobieżnego przeglądu, odpowiedniki „ceramiki naczyniowej” występują i w obcojęzycznych publikacjach archeologicznych wydawanych za granicą, lecz chyba nie są one zbyt rozpowszechnione. Trudno mi także wnioskować, czy ich logika jest tak samo błędna jak w języku polskim.

Pozostaje mi jeszcze sięgnięcie do dwujęzycznych słowników przeznaczonych dla archeologów. Oczywiście, w najstarszych (np. J. Kostrzewski 1921, s. 31; J. Rukówna 1951, s. 55) brak jest „ceramiki naczyniowej”. Pojawia się ona natomiast w najnowszym polsko-angielskim i angielsko-polskim (R. Schild, S. Milisauskas, J. Kruk 2013, s. 41 i 534), w pierwszej części łącznie z „ceramiką nienaczyniową”, której w drugiej części brak. Inna sprawa, że w owej pierwszej części odpowiedniki angielskie są odmienne („vessel type ceramics”, „pottery” oraz „non-vessel type ceramics”) od występującego w części drugiej (tylko „pottery”). Można więc powiedzieć, że w tej ceramice pojawił się mały bałagan, a wymienione określenia różnią się od przytoczonego już przykładu (L. Domańska red., 2011, s. 205 i 208). „Ceramika naczyniowa” („Gefäßkeramik”) pojawiła się też w innym słowniku, niemiecko-polskim i polsko-niemieckim (B. Kowalewska 2004, s. 141, 208 i 481), aczkolwiek występuje tam również (s. 410) naczynie gliniane jako „Tongefäß”. Tak na marginesie: owa „ceramika naczyniowa” w trzech wersjach językowych sąsiadowała m.in. z ceramiką delikatną, kuchenną, stołową czy też grobową. Zastanawia mnie, dlaczego nie pojawiło się tam dodatkowe określenie „naczyniowa”. Jak to inaczej i w pełni zrozumiałe brzmi: „ceramika naczyniowa grobowa”, „Grabgefäßkeramik” czy „tomb (burial) vessel type ceramics”... Samo określenie „ceramika grobowa” – podążając konsekwentnie myślą za „ceramiką naczyniową” – sugeruje na przykład, że ściany grobu były pokryte ceramiką...

Podsumowując nasuwające mi się uwagi, pragnę zaapelować (może nie jest za późno) przede wszystkim o porzucenie nielogicznego określenia „ceramika naczyniowa” i pochodnych. Właściwym terminem jest bowiem (por. A. Markowski red., 1999, s. 472) „naczynie gliniane”, „naczynie ceramiczne”, co można też zauważyć w wielu tłumaczeniach na języki obce. Sądzę też, że byłoby dobrze powrócić do powszechniejszego używania wyrazów „zabytek” i „przedmiot” oraz właściwego rozumienia tego, co oznacza słowo „depozyt” i pochodne od niego. Chociaż niektórzy filologowie polscy pesymistycznie stwierdzają (np. M. Malinowski 2013c), że w przyszłości leksykografowie będą musieli zaakceptować nazwy i ich znaczenia nie odnotowane przez współczesne słowniki języka polskiego.

Na zakończenie: „ceramiki naczyniowej” i „nienaczyniowej” nie znalazłem ani w słowniku niemiecko-czeskim (A. Schebek 2007, s. 98 i 99), ani w niemiecko-angielskim i angielsko-niemieckim (L.R. Owen 1991, s. 30, 133–134, 141, 163 i 164), ani też w niemiecko-łotewskim i angielsko-łotewskim (J. Graudonis 1994, s. 389 i 448).

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

„Acta”

2012 Acta Universitatis Nicolai Copernici, Archeologia, t. 32, Toruń.

„Archäologie 1”

2008–2012 „Archäologie Bern / Archéologie bernoise”, R. 2008–2012, Bern.

„Archäologie 2”

2011–2012 „Archäologie in Sachsen-Anhalt”, t. 5, 6, Halle (Saale).

„Archäologisches”

2012 „Archäologisches Korrespondenzblatt”, R. 42, Mainz.

„Archeologia”

2002 „Archeologia Środkowego Nadodrza”, t. 2, Zielona Góra.

„Archeologické”

2009–2013 „Archeologické rozhledy”, R. 61–65, Praha.

„Archeologiczne”

2005 „Archeologiczne Zeszyty Autostradowe Instytutu Archeologii i Etnologii PAN”, z. 4, Wrocław.

Berestowski A.

2013 *Łyżka dziegiu*, „Angora”, R. 24, nr 40 (1216), s. 6.

Bralczyk J.

2001 *Mówi się. Porady językowe profesora Bralczyka*, Warszawa.

Bulas K., Whitfield F.J.

1961 *The Kościuszko Foundation Dictionary*, t. 1, *English-Polish*, The Hague.

Czerniak L.

2008 *Najstarsze społeczności rolnicze. Nowa epoka*, [w:] *Pradzieje Wielkopolski. Od epoki kamienia do średniowiecza*, M. Kobusiewicz red., Poznań, s. 147–201.

Dąbrowski J.

2005 *Na styku kultur. Specyfika metali epoki brązu w północnej Polsce*, „Pomorania Antiqua”, t. 20, s. 73–95.

2009 *Polska przed trzema tysiącami lat. Czasy kultury łużyckiej*, Warszawa.

Domąńska L. red.

2011 *Spatium archaeologicum 2*, t. 1 i 2, Łódź.

Doroszewski W. red.

1978 *Słownik poprawnej polszczyzny PWN*, Warszawa.

„Folia”

2005 „Folia Praehistorica Posnaniensia”, t. 13/14, Poznań.

Graudonis J.

1994 *Arheoloģijas terminu vārdnīca*, Rīga.

Gruszka B. red.

2008 *Ad Oderam fluvium. Księga dedykowana pamięci Edwarda Dąbrowskiego*, Zielona Góra.

Hussong L.

1928 *Zur Technik der attischen Gefässkeramik*, Heidelberg.

„Jahresschrift”

2005–2009 „Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte”, t. 89–93, Halle (Salle).

Keller C.

1999 *Gefässkeramik aus Basel: Untersuchungen zur spätmittelalterlichen und frühneuzeitlichen Gefässkeramik aus Basel. Typologie, Technologie, Funktion, Handwerk*, Basel.

Kneisel J., Behnke H.J., Schopper F. red.

2013 *Frühbronzezeit – Mittelbronzezeit. Neue Erkenntnisse zur Besiedlung zwischen Elbe und Warthe und angrenzender Regionen (2000–1400 v. Chr.)*, Bonn.

Kostrzewski J.

1921 *Słowniczek prehistoryczny niemiecko-polski*, Warszawa.

Kowalewska B.

2004 *Wörterbuch der Ur- und Frühgeschichte. Słownik terminologii prehistorycznej. Deutsch-Polnisch/Polnisch-Deutsch, niemiecko-polski/polsko-niemiecki*, Wien.

„Kwartalnik”

1986 „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. 34, Warszawa.

1991 „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. 39, Warszawa.

„Łódzkie”

2004–2005 „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 9, Łódź.

Malinowski M.

2013a *Obcy język polski* (611). *Inteligentne (urządzenie)*, „Angora”, R. 24, nr 40 (1216), s. 63.

2013b *Obcy język polski* (612). *Pomylić się*, „Angora”, R. 24, nr 41 (1217), s. 63.

2013c *Obcy język polski* (617). *Twarde dowody*, „Angora”, R. 24, nr 46 (1222), s. 63.

Markowski A. red.

1999 *Nowy słownik poprawnej polszczyzny PWN*, Warszawa.

„Materiały”

2004 „Materiały Zachodniopomorskie”, nowa seria, t. 1, z. 1, Szczecin.

Ostoja-Zagórski J.

2008 *Spółeczności epoki brązu i żelaza, [w:] Pradzieje Wielkopolski. Od epoki kamienia do średniowiecza*, M. Kobusiewicz red., Poznań, s. 203–242.

Owen L.R.

1991 *Fachwörterbuch zur Ur- und Frühgeschichte. English-German/Deutsch-Englisch*, Tübingen.

„Památky”

2009–2012 „Památky archeologické”, t. 100–103, Praha.

Pisarek W.

1978 *Słownik języka niyby-polskiego, czyli błędy językowe w prasie*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk.

„Poznańskie”

2011 „Poznańskie Studia Archeologiczne”, t. 6, Poznań.

„Praehistorische”

2007–2012 „Praehistorische Zeitschrift”, t. 82–87, Berlin–New York.

Rukówna J.

1951 *Słowniczek prehistoryczny francusko-polski i polsko-francuski*, Poznań.

Schebek A.

2007 *Deutsch-tschechische archäologische Terminologie – Německo-česká archeologická terminologie*, Praha.

Schild R., Milisauskas S., Kruk J.

2013 *Słownik archeologii prehistorycznej (z aneksami przyrodniczymi) polsko-angielski, angielsko-polski*, Kraków.

„Slovenská”

2009–2012 „Slovenská archeológia”, t. 67–70, Nitra.

„Sprawozdania”

2006 „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 58, Kraków.

2010 „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 62, Kraków.

- Stasiak M.
1994 *Ceramika z cmentarzyska kultury przeworskiej w Opoce*, Lublin.
- Tappert C.
2006 *Die Gefäßkeramik der laténezeitlichen Siedlung Straubing-Bajuwarenstrasse*, Kallmünz.
- Tokarski J. red.
1978 *Słownik wyrazów obcych PWN*, Warszawa.
- Wołagiewicz R.
1993 *Ceramika kultury wielbarskiej między Bałtykiem a Morzem Czarnym*, Szczecin.

TADEUSZ MALINOWSKI

ON CERTAIN PHRASES USED IN ARCHAEOLOGICAL WRITING IN POLISH

Summary

Every language is subject to diverse changes and modifications, and Polish including professional talk, is no exception. It has incorporated many fresh borrowings, often mistakenly applied, from other languages. This concerns archaeological terminology in Polish as well. From English, which has left an evident mark in nearly every wake of Polish life, archaeological terminology has derived many terms replacing existing Polish ones. Sometimes their range of meaning, compared to the Polish counterpart, has been extended substantially in the process. Illustrating this observation are the terms: "deposit" and "depositing". New Polish archaeological writing has also used the illogical, at least in Polish, concepts of "ceramika naczyniowa [vessel ceramics]" instead of "ceramic vessels" or "clay vessels". This may be due to German archaeological terminology, which uses the term in this form, albeit not very often.

Translated by Iwona Zych

Adres Autora:

Prof. dr hab. Tadeusz Malinowski
ul. Święty Marcin 29 m. 7
61-806 Poznań